

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK - 0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

17. september 2019

Kære

Du har den 12. august 2019 klaget over et program på DR1 med titlen "Anne og Anders i Mellemøsten - Libanon". Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen

Etikchef Anja Lundberg Andersen

Underdirektør Frank Serup Laybourn

Redaktionschef Søren Bo Hansen

Direktør Henrik Bo Nielsen, DR Kultur, børn og unge.

Gennemgang af sagen

Den 12. august 2019 skriver [redacted] (herefter Klager) til DR i forbindelse med programmet "Anne og Anders i Mellemøsten - Libanon":

"Hvorfor fortæller Programmet ikke, at den "milde" forfatter Ghassan Kanafani også var talsperson for terror organisationen PFLP og at han var med til at tage ansvaret for massakren i Lod lufthavnen?

Massakren dræbte 26 og sårede 80."

DR's svar til klager

21. August svarer redaktionschef Søren Bo Hansen (herefter SBO):

"Kære

Mange tak for din henvendelse i forbindelse med tv-programmet "Anne og Anders i Mellemøsten – Libanon" som blev sendt på DR1 den 12. august 2019. Det er af stor betydning for os, at vi har brugere, som fortæller os, hvad de tænker om vores arbejde og prioriteringer.

Vi har truffet mange redaktionelle beslutninger undervejs i forbindelse med disse programmer fra Mellemøsten. I forbindelse med Anni Kanifani og hendes mand har vi valgt at fokusere på den helt usædvanlige kærlighedshistorie mellem de to og hvad det efterfølgende betyder for Anni at miste sin mand. Der vil altid være historier, som andre mener er relevante, men det er ikke altid, at vi med vores vinkel og præmis kan få plads til alle redegørelser og uddybelser."

Den 21. august henvender Klager sig til mig igen:

"Kære Jesper,

jeg har netop modtaget svar fra Søren Bo Hansen DR, hvor han fortæller at DR har valgt en redaktionel beslutning

om at udelade oplysningen om:

at den "milde" forfatter Ghassan Kanafani også var talsperson for terror organisationen PFLP og at han var med til at tage ansvaret for massakren i Lod lufthavnen

fra tv-programmet "Anne og Anders i Mellemøsten – Libanon" som blev sendt på DR1 den 12. august 2019.

Massakren i Lod Lufthavn dræbte 26 og sårede 80.

Søren Bo Hansen skriver " I forbindelse med Anni Kanifani og hendes mand har vi valgt at fokusere på den helt usædvanlige kærlighedshistorie mellem de to og hvad det efterfølgende betyder for Anni at miste sin mand."

Anni Kanifani støttede sin mands deltagelse i en terror organisation, og 26 blev dræbt og 80 blev såret som resultat af denne kærlighedshistorie.

Hvordan kan DR udelade at nævne dette ?

Og hvordan kan Anni Kanifani's tab af sin mand være mere interessant end det tab som ramte de 26 dræbte og de 80 såredes familier ?

Hvis Søren Bo Hansens argumentation er alvorligt ment, så kan Anne og Anders jo tage til Tyskland for at beskrive kærlighedshistorien mellem Joseph Goebbels, hans kone Johanna og deres 8 børn.

At Joseph Goebbels var talsmand for den nazistiske terror bevægelse er vel også bare noget som kan udelades ved en "redaktionel beslutning?"

Den 26. august anker Klager sagen:

"Jeg vil gerne anke det svar, som jeg har fået fra DR's Søren Bo Hansen.

Søren Bo Hansen DR, skriver til mig, at DR har truffet en redaktionel beslutning om at udelade oplysningen om:

1. at den "milde" forfatter Ghassan Kanafani også var talsperson for terror organisationen PFLP og
2. at Ghassan Kanafani var med til at tage ansvaret for massakren i Lod lufthavnen fra tv-programmet "Anne og Anders i Mellemøsten – Libanon" som blev sendt på DR1 den 12. august 2019.

Massakren i Lod Lufthavn dræbte 26 og sårede 80.

Søren Bo Hansen skriver " I forbindelse med Anni Kanifani og hendes mand har vi valgt at fokusere på den helt usædvanlige kærlighedshistorie mellem de to og hvad det efterfølgende betyder for Anni at miste sin mand."

Jeg vil gerne anke svaret, da DR har udeladt at nævne at Anni Kanifani støttede sin mands deltagelse i en terror organisation,

og 26 blev dræbt og 80 blev såret som resultat af denne kærlighedshistorie.

For, hvordan kan Anni Kanifani's tab af sin mand være mere interessant end det tab som ramte de 26 dræbte og de 80 såredes familier?

Min påstand er:

1. at DR bevist har undertrykt information at Ghassan Kanafani var et aktivt medlem af en terrororganisation og
2. DR dermed i portrættet af Ghassan Kanafani bevist har overtrådt alle regler for ordentlig og redelig journalistik og
3. DR bevist har tegnet et ukomplet skønmaleri af en mand som i virkeligheden var aktiv terrorist og
4. DR har gennem udeladelsen af denne information bevist har udvist en høj grad af foragt og disrespekt overfor de mennesker som er blevet ramt af PFLP's terror.

Jeg ser frem til at høre hvad du og DR's generaldirektør mener om:

DR's beviste udeladelse af oplysningen om at den "milde" forfatter Ghassan Kanafani

i virkeligheden var PFLP terrorist med mange liv på samvittigheden."

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

I DR's etiske regler står der om DR's værdier, at DR lægger vægt på grundig research, hæderlighed og ordentlighed i programarbejdet. DR taler ikke mod bedre vidende og har ikke skjulte dagsordner. Endvidere står der, at DR aldrig tager hensyn til eller lader sig styre af økonomiske eller politiske særinteresser. Der må ikke kunne rejses berettiget tvivl om DR, produktionernes og medarbejdernes integritet. Og endelig står der, at DR er fair over for alle parter, holdninger og synspunkter gennem en upartisk og kritisk journalistik. DR favoriserer ikke bestemte samarbejdspartnere eller interesser. Påstanden fra Klagerer her, at DR bevidst har undladt oplysninger om Ghassan Kanafani, og at det har medført et skævt og ukorrekt og alt for positivt billede af den dræbte forfatter i programmet "Anne og Anders i Mellemøsten - Libanon."

Sekvensen i programmet

36:06 i programmet begynder den sekvens med Anni Kanafani, som Klager henviser til. Anders Agger (herefter AA) siger: "Jeg har en aftale med en ganske særlig dansk kvinde. (råben) Én af den slags, der har et kald. (mere råb). Hun vil tage mig med ind i en af Libanons mange palæstinensiske flygtningelejre. Anni Høver hed hun dengang i 1961. Hun er pædagog, 26 år og rejser til Mellemøsten. (småsnak om turen til lejren) "I dag er hun 82 år og brænder fortsat. Hendes livsværk ligger lige herinde på den anden side af broen, forbi de bevæbnede vagter. (..) Burj el-Barajneh er en af Libanons ældste flygtningelejre, oprettet i 1948, da palæstinenserne tvinges ud af det nordlige Israel. Dengang ligger lejren i udkanten af Beirut, og det er her, at danske Anni opretter sin første børnehaven for palæstinensiske børn for 45 år siden. I dag er den vokset sammen med byen – indbyggerne til gengæld: De er fortsat statsløse. Nu i fjerde generation. (rundgang i flygtningelejren og samtale om oprettelsen etc.) (..)

39:26: AA: "Selvfølgelig er der en mand i historien, ham den helt store kærlighed, hun aldrig glemmer. Ghassan Kanafani er kulturredaktør, forfatter og kæmper for den palæstinensiske sag. Første dag han møder hende, inviterer han hende ud for lånte penge. Få dage efter frier han, og så bliver Anni Høver fra Valby til Anni Kanafani fra Beirut, og børnene kommer og krigene går, lige ind til den 8. juli 1972, da det hele fryser. Ghassan Kanafani og hans 17-årige niece er gået ned i garagen. Få sekunder senere skælver huset, braget er lammende, og et helt folk går i chok. To år tager det Anni at rejse sig efter Ghassans død, og så begynder hun sin lange rejse med at opbygge børnehaver i Libanons mange palæstinensiske flygtningelejre."

Søren Bo Hansen (SBH) svarer på kritikken: "*Vi beskriver altså Ghassan Kanafani med én linje: Han er kulturredaktør, forfatter og kæmper for den palæstinensiske sag. Vi er godt klar over, at han var talsmand for PFLP, men vi vælger bevidst ikke at gå ind i konflikten mellem PFLP og Israel, eller om det var Mossad, som myrdede ham. Nogle påstår, at han blev myrdet som en hævn for massakren i lufthavnen i Lod. Andre at han stod på Golda Meirs liste over palæstinensiske intellektuelle, som skulle likvideres. Men det går vi ikke*

ind i. (Vi vælger heller ikke at gå ind i detaljer om den 15 år lange borgerkrig og alle de skriftende alliancer eller stormagternes mulige indblanding.) Han er efter vores research aldrig blevet dømt for terrorisme. Ifølge nekrologen i den engelsksprogede avis the Daily Star, førte Ghassan Kanafani sin kamp mod Israel og imperialism generelt med sin pen og sine ord. Det går vi dog heller ikke ind i. At han er forfatter og kulturredaktør er uomtvisteligt: han er måske den fremmeste palæstinensiske intellektuelle med bøger oversat til mange sprog. Og hans skuespil er opført i mange lande, blandt andet Danmark. Det går vi heller ikke ind i."

Klager har til støtte for sine påstande fremlagt en række kilder som dokumentation for, at Ghassan Kanafani var talsmand for PFLP, at PFLP var en terrororganisation, og at PFLP stod bag terror mod Lod-lufthavnen (senere Ben Gurion) i Tel Aviv i 1972. Han henviser til PFLP, som står på EU's liste over terrororganisationer.¹ Med hensyn til Ghassan Kanafanis rolle henviser Klager til et Youtube-klip fra en nyhedsudsendelse i 1970, hvor Ghassan Kanafani blev interviewet i Beirut som talsmand for PFLP af den australske journalist Richardt Charlton. Det har ikke været muligt at identificere, hvilken TV-station, som oprindeligt har bragt klippet.² Her taler Kanafani om PFLP's kamp og retfærdiggørelse af brugen af vold. Klager henviser til Wikipedia som dokumentation for, at Ghassan Kanafani var med til at tage ansvaret for terroraktionen i Lod i 1972, hvor 26 omkom og 80 blev såret.³

SBH har ikke bestridt oplysningerne, og jeg lægger dem derfor til grund. Der er ikke nogen af de oplysninger, som fremgår af ankesagen, der indikerer, at Ghassan Kanafani blev dømt for terror. Det er også hvad SBH påpeger. Men troværdige kilder peger på, at Ghassan Kanafani var knyttet til PFLP som talsmand, og at der er tale om en organisation, som virkede ved terror og var knyttet til en række terrororganisationer i 1970'erne.⁴ Det er også det, som Kanafani giver udtryk for i den interviewbid, som Klager henviser til fra 1970.

Jeg lægger ud fra sagens oplysninger til grund, at PFLP var involveret i Lod-massakren. Selv om den israelske efterretningstjeneste, Mossad, ikke har bekræftet drabet på Ghassan Kanafani, så peger flere kilder på, at det var motivet for den bilbombe, der dræbte digteren og PFLP-talsmanden.

Klagers første påstand: DR har bevidst undertrykt information om, at Ghassan Kanafani var et aktivt medlem af en terrororganisation.

I programmet "Anders og Anne i Mellemøsten - Libanon" gennemgås kun kærlighedsforholdet mellem den palæstinensiske forfatter og Anni Kanafani. Men i sin fortælling om Anni Kanafani vælger DR at komme ind på drabet på Kanafani og de efterfølgende reaktioner hos palæstinenserne i Libanon, og der bliver undervejs i sekvensen vist stillfotos fra bombesprængningen. DR har bevidst udeladte oplysninger om Ghassan Kanafanis rolle som talsmand og Mossads mulige hævnangreb. Men DR

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019D0025&from=EN>

² https://www.youtube.com/watch?v=3h_drCmG2iM og

³ https://en.wikipedia.org/wiki/Ghassan_Kanafani#CITEREFPedahzur2009

⁴

http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Mellem%C3%B8sten/Mellem%C3%B8sten_efter_1947/PFLP

har udeladt oplysningerne, fordi DR ifølge dem selv kun ønskede at fortælle den "usædvanlige kærlighedshistorie."

Når DR i sit svar siger, at man ikke ville gå ind i konflikten mellem Israel og PFLP, så gør man det alligevel "halvt" i den form, som det sker her. DR kunne helt have udeladt fortællingen om bombesprængningen. Men med den valgte fremgangsmåde risikerer DR at medvirke til at skabe det indtryk, at Kanafani var et tilfældigt og meningsløst offer blandt mange andre for den vold, der prægede Libanon i 1970'erne.

Samtidig udelader DR den væsentlige oplysning, som DR selv bekender sig til, at Kanafani var PFLP-talsmand. Han var således ikke kun en digter, men samtidig også en højt placeret aktør i den politiske kamp, hvor organisationen PFLP bekendte sig til en politisk kamp med voldelige midler herunder terror. Det fremgår også af det første videoklip med interview med Kanafani, som Klager henviser til.

Klagers anden påstand er, at DR bevidst har overtrådt alle regler for ordentlig og redelig journalistik.

Til det har SBH i et supplerende svar skrevet: "Det vil vi afvise, da vi på ingen måde laver et portræt af Ghassan Kanafani, men alene beskriver de to årsager til, at Anni Kanafani opretter børnehaverne. Anni Kanafani, en dansk kvinde som siden 1974 har oprettet og drevet børnehaver, klubber for handicappede børn og unge, og børnebiblioteker i palæstinensiske flygtningelejre ud over hele Libanon. Mange 1000 børn har i årenes løb været gennem børnehaverne.

Det er den historie, vi fortæller i programmet. Historien falder i to afsnit. I første afsnit tager Anni os med ind i en flygtningelejr og viser os børnehaven og fortæller os historien om, hvorfor hun begyndte.

Der er to årsager til, at Anni Høver fra Valby begyndte at drive børnehaver. Den første er, at hun falder for en palæstinenser, Ghassan Kanafani. Den anden er, at Ghassan bliver dræbt. 2 år efter drabet besluttede hun at forfølge en ide, de to længe havde talt om: at gøre noget for at hjælpe den svageste gruppe: børn i en flygtningelejr. Hun ville virkelige en drøm og gøre en forskel.

I det andet afsnit følger vi en af de unge børnehavepædagoger, som selv har været børnehavebarn i børnehaven, hjem.

Ghassan Kanafanis kulturfond GKCF driver børnehaverne og modtager støtte fra en lang række lande og internationale organisationer.

Vi har altså ingen problemer med at fortælle, at Anni Kanafani dengang og i dag står bag disse børnehaver, og hvad baggrunden for hendes handlinger er."

Der er ingen problemer i, at DR ønsker at fortælle om Anni Kanafanis børnehaver. Problemet opstår, når DR vil fortælle en kærlighedshistorie, som involverer en talsmand for PFLP, og det er afsættet til de børnehaver, som Anni Kanafani siden skaber. Havde DR redegjort for, at Kanafani var talsmand for PFLP, som åbenlyst bekendte sig til terror som et virkemiddel, så havde seerne fået et helt grundlag at bedømme kærlighedshistorien på. Der er tale om så væsentlige oplysninger, som er udeladt, at det er en overtrædelse af DR's etiske retningslinjer i første kapitel, hvor der står, at Alle der medvirker eller omtales skal behandles fair og ansvarligt. Det gælder uanset, om der er tale om personer, virksomheder, organisationer, foreninger eller lignende.

DR refererer loyalt alle relevante parters synspunkter. Der må ikke udelades argumenter og oplysninger af betydning.

Klagers tredje påstand er, at DR bevidst har tegnet et skønmaleri af en mand, som i virkeligheden var aktiv terrorist.

Også dette spørgsmål er besvaret tidligere, men SBH giver i sine svar udtryk for, at DR var bevidst om Ghassan Kanafanis rolle, men valgte at udelade de omtalte oplysninger. Brugen af ordet "skønmaleri" er Klagers, og det vil jeg ikke benytte, men jeg konstaterer, at DR ikke gav det fulde og dækkende billede af personerne og baggrunden for kærlighedshistorien og årsagen til Anni Kanafanis videre arbejde med børn. DR undlod enkelte, men meget afgørende informationer. Dermed fik seerne et forkeret og skævt billede af omstændighederne ved kærlighedsforholdet.

Endelig er Klagers sidste påstand, at DR gennem denne udeladelse bevidst har udvist en høj grad af foragt og disrespekt over for mennesker, som er blevet ramt af PFLP's terror.

Hertil svarer SBH: "Det må vi afvise. Vores vinkel er at vi gerne vil fortælle historier om Mellemøsten, som vi måske har glemt og mange ikke kender. Håbet, drømmene, kærligheden og 1001 nats eventyr – er også en del af Mellemøsten. Og selvfølgelig er der mange ofre, tragedier og grusomheder i Mellemøsten på alle sider i mange år. Vi udviser ingen foragt eller disrespekt for alle disse ofre. Tværtimod. Snarere rummelig, tilgivelse og håb."

DR har sin redaktionelle ret til at sætte fokus på de positive historier om Mellemøsten og herunder Libanon. Men DR valgte i denne konkrete sag at fortælle elementer af kærlighedsforholdet mellem den danske kvinde Anni og Ghassan Kanafani, men udelod få, men afgørende oplysninger – at Kanafani var talsmand for en palæstinensisk terrororganisation, vedstod sig det og at han med al sandsynlighed blev likvideret af Israel – ikke som et tilfældigt offer, men netop på grund af sin placering og indflydelse i PFLP.

Konklusion og sammenfatning

I programmet "Anne og Anders i Mellemøsten - Libanon" valgte DR at fortælle om kærlighedsforholdet mellem den danske kvinde Anni Kanafani og palæstinensereren Ghassan Kanafani, som blev dræbt ved en bilbombe i Beirut i 1972. Imidlertid undlod DR i programmet at oplyse om, at Ghassan Kanafani sandsynligvis ikke var et tilfældigt offer for volden, men var talsmand for PFLP, som af EU er stemplet som en terrororganisation, og at Israel og landets efterretningstjeneste Mossad ifølge flere troværdige kilder anså ham som én aktør bag en terroraktion i Lod-lufthavnen ved Tel Aviv i 1972, som kostede 26 mennesker livet og sårede 80 andre. DR har ikke ønsket at komme ind på de politiske magtkampe i Libanon i programmet, men når DR selv tager bombesprængningen op i programmet og nævner palæstinenserens sorg og

chok, bør DR ikke kun fortælle den halve historie, men også fortælle om Kanafanis placering i PFLP. Han var med al sandsynlighed ikke et tilfældigt offer. Seerne fik ikke en fair chance for at forstå begivenheden i en historiske kontekst.

Klager får medhold i, at udeladelsen af disse oplysninger var en overtrædelse af DR's etiske retningslinjer, hvor der står: Alle der medvirker eller omtales skal behandles fair og ansvarligt. Det gælder uanset, om der er tale om personer, virksomheder, organisationer, foreninger eller lignende.

DR refererer loyalt alle relevante parterers synspunkter. Der må ikke udelades argumenter og oplysninger af betydning.

Jeg kan ikke ud fra sagens oplysninger tage stilling til, om Klager har ret i, at nogen ville kunne opfatte fremstillingen som krænkende eller disrespektfuld. Men da min kritik går på, at DR fortæller den "halve historie" foreligger der en sandsynlighed for, at nogen kan tage anstød af den fremstilling.

DR bør bringe en beklagelse og rettelse på "Fejl og Fakta". Rettelsen bør også fremgå i forbindelse med afsnittet, som ligger on demand på DRTV.

Klager får medhold.

Jesper Termansen, den 16-09-2019